

Grote landbouwbedrijven aanjagers van duurzaamheid

Grote landbouwbedrijven zijn aanjagers van vernieuwing en duurzaamheid omdat ze door hun omvang eerder kunnen investeren in innovatieve ontwikkelingen, stelt directeur Vincent Coolbergen van de Wilhelminapolder. Het aftoppen van de EU-toeslagen ('capping') heeft daarvoor een averechts effect, stelt hij.

Auteur: Peter van Houweling

Coolbergen hield dit pleidooi eerder dit jaar tijdens een werkbezoek dat FPG en ZPG hadden georganiseerd aan de Wilhelminapolder voor twee directeurs van LNV en vertegenwoordigers van de provincie Zeeland. De Wilhelminapolder is Nederlandse grootste landbouwbedrijf in particulier bezit.

Groot bedrijf niet korten

Voor het nieuwe landbouwbeleid voor de periode 2021-2027 wil de EU de directe betalingen aftoppen die landbouwbedrijven kunnen ontvangen. Als dat gebeurt zijn de beoogde negen doelen (kader pagina 8) moeilijker te realiseren, waarschuwt Coolbergen.

Hij benadrukt dat hij die doelen 'van harte' kan ondersteunen. Hij noemt het ook 'logisch' dat een bedrijf inspanningen moet leveren om de toeslagen te ontvangen. "Maar dan wel met een gelijk speelveld", voegt hij er direct aan toe. "Ongeacht of een landbouwbedrijf 100, 1.000 of 2.000 hectare omvat."

Als dat onderscheid in omvang wel gemaakt wordt, zullen grote bedrijven gaan splitsen in kleine bedrijven, voorspelt de directeur. Kleine bedrijven hebben vaak minder slagkracht om de gewenste innovaties te realiseren.

Coolbergen constateert dat er geen aanleiding is om een groot bedrijf te korten op de EU-toeslagen. "Juist een groot bedrijf zoals wij kan stappen zetten op het gebied van duurzaamheid. Door onze omvang en slagkracht hebben juist wij daar mogelijkheden voor. Innovaties zijn bij ons sneller rendabel, dankzij de grote schaal. Voor kleinere bedrijven duurt het langer voor de hogere kosten van innovaties terug verdiend kunnen worden. Bij een grotere omvang is er meestal ook meer investeringsruimte."

Personeelskosten aftrekken?

Coolbergen noemt nog een onderdeel van de EU-plannen dat kan leiden tot

Een koninklijke maatschap uit 1809

De Koninklijke Maatschap de Wilhelminapolder, net ten noorden van Goes, ontstond in 1809 toen een groep Rotterdamse kooplieden schorren kocht en deze lieten indijken. Omdat de inpoldering uiteindelijk meer bleek te kosten dan de verkoop besloten ze om zelf een agrarische onderneming te beginnen. De meeste van de huidige ruim 400 eigenaren/maten zijn nakomelingen van de kooplieden uit 1809. De maten benoemen een College van Gedelegeerden, dat als toezichthouder fungeert. mr. H.A. van Beuningen is voorzitter daarvan. Hij is ondermeer directeur van beleggingsmaatschappij Teslin en fondsmanager van RPC, één van de fondsen van Teslin. Het bestuur van de maatschap is in handen van directeur Vincent Coolbergen.

“Het aftoppen van de EU-toeslagen heeft een averechts effect”

een ongelijk speelveld. De EU biedt namelijk de mogelijkheid aan lidstaten om zelf te kiezen uit een ‘menu’ van voorwaarden waarop de hoogte van EU-toeslagen wordt gebaseerd. Een onderdeel uit dat menu is dat personeelskosten mogen worden afgetrokken bij de bepaling van het bedrag waar boven de aftopping plaatsvindt. Stel dat er vanaf 100.000 euro per jaar korting plaatsvindt. Een bedrijf met een basisbedrijfs-toeslag van 300.000 euro en 200.001 euro personeelskosten blijft daar dus onder en wordt niet gekort. De reden daarvoor is dat aftopping niet tot verlies van banen mag leiden.

Maar het lijkt erop dat Nederland dit niet wil toepassen. Dat zou voor grote bedrijven zoals de KMWP slecht uitpakken en een groot nadeel geven ten opzichte van vergelijkbare bedrijven in omliggende landen.

Innovatie gewasbescherming

Dankzij het schaalvoordeel lopen grote bedrijven ‘in het algemeen’ voorop in nieuwe ontwikkelingen, stelt Coolbergen, zeker in Nederland is dat het geval. Als de EU de betalingen gaat korten van grotere bedrijven dan zet dat een rem op die nieuwe ontwikkelingen, voorspelt hij. Hij geeft enkele voorbeelden van de manier waarop een groot landbouwbedrijf zoals de Wilhelminapolder innovatie nastreeft op het gebied van gewasbescherming. “We kunnen nu niet zonder chemische gewasbescherming en de innovaties in precisielandbouw hebben al gezorgd voor een zeer efficiënte inzet van chemische middelen”, legt hij eerst uit. “Maar we zijn heel hard bezig om er minder afhankelijk van te worden. Dit maakt onderdeel uit van onze langetermijnvisie waarin duurzaamheid centraal staat. Daarom stimuleren we bijvoorbeeld natuurlijke vijanden van de plaaginsecten.”

De maatschap doet dat onder andere in samenwerking met Koppert Biological Systems, de wereldmarktleider op het gebied van natuurlijke bestrijders.

“Aandacht voor de bodem zit in iedere keuze die we maken”

Exploitatie rust op drie poten

Koninklijke Maatschap de Wilhelminapolder, kortweg KMWP, heeft 2000 hectare in eigendom. Daarvan is 1400 hectare in gebruik voor landbouw; dat is de belangrijkste inkomstenbron. Daarnaast verpacht de maatschap 160 hectare landbouwgrond. De derde inkomstenbron omvat 500 hectare mossel- en oesterpercelen en natuurgebieden.

Coolbergen: “Juist een groot bedrijf zoals wij kan stappen zetten op het gebied van duurzaamheid” Foto: Limit Fotografie

Er zijn akkerranden ingezaaid met speciale kruidenmengsels waarop natuurlijke vijanden van plaaginsecten goed gedijen en middenin de percelen liggen proeven met zogeheten ‘bankerfields’ ook met zulke kruidenmengsels, voor de natuurlijke vijanden in de percelen. Het is een ingewikkelde weg, legt Coolbergen uit, veel ingewikkelder dan in de glastuinbouw, waarin Koppert groot is geworden. Binnen in een afgesloten kas is natuurlijke bestrijding veel eenvoudiger te sturen dan buiten in het open veld. De maatschap experimenteert ook met een cocktail van bacteriën, schimmels, regenwormen en andere insecten, die de grond weerbaarder moet maken tegen plagen.

“We hebben over deze methoden nu nog meer vragen dan antwoorden”, vertelt de maatschapsdirecteur. “En als we tien dingen proberen dan zullen er misschien maar drie bij zitten die lukken, maar het moet wel die kant op.”

De experimenten kosten geld. Dat weerhoudt de maatschap niet om ze uit te voeren. “We willen niet alleen zeggen dat we het anders willen doen”, zegt Coolbergen. “We willen het ook laten zien. In onze visie is het behoud van natuur en omgeving immers net zo belangrijk als het rendement van onze onderneming.”

Voorop lopen

Coolbergen wijst ook op een ander aspect van duurzaamheid, namelijk de bodem.

“Die staat heel hoog op onze agenda. Aandacht voor de bodem zit in iedere keuze die we maken. De bodem is het enige bezit dat we niet kunnen vernieuwen. Daarom bestaat de helft van ons bouwplan uit de rustgewassen graan, luzerne en bruine bonen. Daarom zaaien we ook maximaal groenbemesters, voeren we maximaal organische mest aan, experimenteren we met niet-kerende grondbewerking en ploegen we bovenover.”

Het zijn voorbeelden van de manier waarop de koninklijke maatschap in praktijk

innoveert. “Wij lopen heel erg voorop”, stelt Coolbergen zelfs. “Daarmee spelen we als groot landbouwbedrijf in op de doelen van het nieuwe landbouwbeleid. Aftopping van de EU-betalingen voor grotere landbouwbedrijven als het onze zou daarom onrechtvaardig en bovendien ineffectief zijn. We willen zeker onze verantwoordelijkheid blijven nemen, maar een aftopping puur op basis van het aantal hectares zal ertoe leiden dat de grote landbouwbedrijven als de KMWP hierin beperkt zullen worden.”

Ing. P.A.P. van Houweling is redacteur van De Landeigenaar

Doelen nieuw Europees Landbouwbeleid

De EU heeft voor de periode 2021-2027 de volgende negen doelen gesteld voor het landbouwbeleid:

- zorgen voor een eerlijk inkomen voor de boeren
- het concurrentievermogen vergroten
- het machtsevenwicht in de voedselketen herstellen
- de klimaatverandering tegengaan
- zorgen voor het milieu
- landschappen en de biodiversiteit beschermen
- de generatiewissel bevorderen
- het platteland vitaal houden
- de kwaliteit van onze voeding en gezondheid beschermen